BAKURUBASANNI
(nimɔrɔ 12 sɔngɔ)
Mali kɔnɔ = Dɔrɔmɛ 300
Afiriki kɔnɔ = Dɔrɔmɛ 600
Jamana wɛrɛ = Dɔrɔmɛ 1000

Kibaru

Ulikalo
Zuluyekalo san 2009

Kunnafonisɛbɛn bɔta kalo o kalo. BP: 24 Telefɔni : 20-21-21-04. Bosola Bamakɔ-Mali. San 37nan bɔko 450nan

A sɔngɔ : dɔrɔmɛ 15

Mɔgɔya ani du sariya bɛna fɛsɛfɛsɛ kokura depitew fɛ

Sariya kura min tara mɔgɔya ani du kunkan, a mankan bonyara kosɛbɛ jamanadenw fɛ, fo jamanakuntigi Amadu Tumani Ture kumana a kan araba sufɛ utikalo tile 26. A y'a jira a ka kɔrɔfɔw la, ko sariya in bɛ lasegin depitew ma u k'a fɛsɛfɛsɛ kokura. Jamanakuntigi ye nin hakilila in ta a ni jamana ɲɛmɔgɔbaw ka ɲɔgɔnye min kɛra taratadon ani Bamakɔ dugutigilakaw, silamɛdiinɛ ni kerecɛndiinɛ ɲɛmɔgɔw, hadamadenya sabatilijɛkulu mɔgɔw ani soronadonnaw ka arabadon ɲɔgɔnye, olu kɔfɛ. A ka fɔ la, a y'a jɔ nin jɔyɔrɔ in na

walasa bɛn ni kelenya ka to jamanadenw ni ɲɔgɔn cɛ. A ko mɔgɔ caman sɔnnen tɛ sariya kura in yɔrɔ minnu ma, n'olu latilenna, a na kɛ sariya ye, jamanaden bɛɛ bɛ sɔn min waleyali ma. Jamanakuntigi ka jate la sariya in tɛna kɛ baasi ye n'a yɔrɔ dɔw latilenna. Sabula a sariya 1.143 mumɛ na, mankan bɛ minnu kan o ye 10 dɔrɔn yɛ. Depite minnu jɛnna ni mɔgɔya ani du sariya kura ye utikalo tile 3, a y'a jira k'a ma jigi u la, k'a n'u bɛɛ haminanko ye kelen ye. Nka a ka fɔ la, a ye depitew ɲɛmɔgɔw kuma ɲɔgɔnya fɔlɔ sanni a k'a fɔ ko sariya in bɛ lasegin u ma, u k'a fɛsɛfɛsɛ kokura. A k'ɔ kun ye basigi ka sabati jamana kɔnɔ.

Mɔgɔya ani du taabolo sariya kura tara depitebulonba fɛ

An kumana Mɔgɔya ani du taabolo sariya poroze kan san 2009 mɛkalo Kibaru bɔko 449-nan kɔnɔ, a ɲɛ 6nan na, k'a jira ko gofɛrɛnaman diɲɛna n'a ye. Depitew y'a sɛgɛsɛgɛ ka bɛn a kan utikalo tile 3 k'a duguje tarata la. Depite 117 diɲɛna n'a ye, 5 ma sɔn, 4 ma wote. Sariyako Minisiri tun bɛ kɛnɛ kan ka sɛbɛn in lafasa. Mɔgɔya ani du taabolo sariya labɛnna k'a kɛ sariyasen 1.143 ani dakun 10 ye.

Depitew ma fɔ ɲɔgɔn kɔ sariyasen ninnu caman na. Nka silamɛfurusiri lakodɔnbaliya fanga fɛ kasɔrɔ jamanadenw taabolo don, o kuma cayara kosɛbɛ. Ciyɛntako fana kuma cayara. Furu den ani den min tɛ furu den ye, olu damakɛɲɛna niyɔrɔ la ciyɛn tilali la, ka tila ka muso ni cɛ damakɛɲɛ, o cogoya kelen na. Nka n'a ka di mɔgɔ min ye, i bɛ sebɛn kɛ walima ka seere ɲini sann'i ka sa k'i ka tiɲɛ tilacogo pereperelatigɛ, n'a bɛ kɛ diinɛ sira kan walima i sagolata walima fanga sira kan.

Fɛn min ye dutigiya ye, o tora cɛ bolo. A sago b'a muso n'a denw na, nka ɲɔgɔnbonya kɔnɔ. Sariyasenw ye fanga di muso ma; k'a niyɔrɔji sigi furu kɔnɔ, a tɛ se ka diyagoya ko la, min man di a ye, min tɛ bɛn a ma. Furunafolo kɛra sefawari 3 .000 ye, npogotigi fara finitigi kan. Cɛ fara muso kan, furu tɛ daga u ye fo n'u ye san 18 sɔrɔ.

Sariya kura ninnu y'a jira ko cɛ ni muso de bɛ furu Mali kɔnɔ. Cɛ ni cɛ, walima muso ni muso, olu tɛ se ka furu ɲɔgɔn ma Mali kɔnɔ. Nka musow ni denmisɛnw ye niyɔrɔba sɔrɔ nin sen in ta la ka tɛmɛ fɔlɔ sariyaw kan.

A tun tɔ tora jamanakuntigi ka sariya in bolili yamaruya jamana kɔnɔ. O yamaruyasɛbɛn in tun mana bɔ tuma min na, a tun bɛ bila sariya kɔrɔ no na min tara 1962 san na. .

Amadu Omaru Jalo
Mahamadu Kɔnta

KONOKO

Mɔgɔya ani du taabolo sariya bɛnnen tɛ silamɛw ma ... nº 2
Sanekelaw bɔ tannilatili la Ofis kɔnɔ ... nº 3
Jenfeere labannaAfiriki marali la nansaraw fɛ ... nº 4
Muso dɔw bɛ se figin ye kasɔrɔ u ta dɔn u kɔnɔna don ... nº 5
Kalankɛnɛ nº 8snan : Demokarasiko ... nº 8
Dukɛnɛ 6nan : Du kura sɔrɔ suguyaw (2) ... nº 8
Sɛgɛnisiriba kurunbonkarila ... nº 10
Misiw ka kɔnɔfinɛ sababu ka ca ... nº 11
Ɔ ba ye Mali Kupu 49 nan ta ... nº 12

Mɔgɔya ani du sariya kura bɛnnen tɛ silamɛw ma

Sariya kura tara ka ɲɛsin mɔgɔya ani du taabolo ma Mali kɔnɔ. Depitebulon jɛnna n'o ye; o waleya in bɛnnen tɛ Maliden caman ma; kɛrɛnkɛrɛnnenya la silamɛdiinɛ ɲɛmɔgɔw.

Sibiridon utikalo tile 15 san 2009, silamɛjɛkuluw ka tɔnba min bɛ Mali kɔnɔ n'o nansarakan daɲɛ surun ye «*HCIM*» ye, o ye mɔgɔ caman wuli ka jɔ u sen kan Bamakɔ. Nisɔngɔyajirataama tun don ka bɔ Mali baarakɛlaw lafasalitɔn dagayɔrɔ (*bourse du travail*) la ka se kɔnɔba (monument de la paix) ma. Taama in daminɛna wulafɛnɛgɛ kanɲɛ 16nan waati la. A sɛbɛnnen tun bɛ fini jɛw kan taamana ninnu bolo, k'»An ma jɛn ni sitanɛyakow ye; an ma jɛn ni musolapɛrɛninya ani yɛrɛsagokɛ sariya ye; silamɛya taabolow b'anw bɔ». A sɛbɛnnen tun bɛ fini jɛ dɔw fana kan, ko «Nafa jumɛn bɛ depitew sarali la n'u tɛ sariyaw ɲɛfɔ jamanadenw ye»; «Alahu Akibaru, Lahilä Ilala».

Bamakɔ silamɛdiinɛɲɛmɔgɔ caman tun bɛ taama in na. Yanni du ani mɔgɔya taabolo poroze ka dajira depitew la, silamɛw tun y 'a jira k'u ma jɛn ni sariyasen dɔ yɛlɛmani ye. O sariyasen tun b'a jira ko muso ka kan k'a cɛ bonya furu kɔnɔ. Ko cɛ fana ka kan k'a muso lakana. Sariya kura in na, a jira ko cɛ ni muso ka kan k'u tilen ɲɔgɔn ye ani ka ɲɔgɔn dɛmɛ. Ŋaniya min sirilen bɛ ka ɲɛsin den minnu ma sɔrɔ furu kɔnɔ, silamɛw k'u ma jɛn n'o fana ye; ka fara ciyɛn tilacogo kan denkɛw ni denmusow cɛ, ani silamɛfurusiri lakodɔnbaliya sariya fɛ.

Politikitɔn min bɛ wele « *UNPR*» Modibo Sangare y'o ɲɛmɔgɔ ye; a y'a jira ko sariya kura min talen filɛ du ani mɔgɔya taabolo la, o ye kumasuuliko ye, min b'an ka laada ɲumanw lagosi. A ka fɔ la, "an tɛ jɛn n'a ye bi, an tɛ jɛn n'a ye sini". A y'a jira tuguni, ko sariya kura in ye bɔmu (pɛrɛnbaranin) de ye. K'a bɛ se ka pɛrɛn sanga ni waati bɛɛ la, ka duw ci, ka mɔgɔya don bɔgɔ la.

Fɛn min ye furumuso ka bonya ye ka ɲɛsin a cɛ ma, Modibo Sangare ka fɔ la, k'an kuntigi Mohamadu , kisi ni nɛɛma b'a ma; k'o y'a jira ko ni a tun bɛ daga mɔgɔ ka sujudu bin a

Mali silamɛjɛkuluw ka tɔn (HCI ɲɛmɔgɔ Mahamudu Dikɔ filɛ cɛmancɛ la

mɔgɔɲɔgɔn ye, ko muso tun ka kan k'a bin a cɛ ye.

Taamanaw na, mɔgɔ wɛrɛ ko sariya in ye janfa ye. Misira filanan alimami Abu Jafari Mohamɛdi Jabatɛ ka fɔ la, tiɲɛ don depitebulon de bɛ sariyaw tali sɛmɛntiya.Nka yanni depitew ka sɔn nin sariya suguya ma, u ka kan ka mɔgɔ tɔw hakilila ɲini fɔlɔ. N'o ye mɔgɔ minnu y'u sugandi ka kɛ depitew ye. Depitew m'o kɛ; o y'u kɛlen ye k'u sigibaaw janfa.

Dirisa Jire fana ye wajulikɛla ye. O y'a jira ko depitebulon jɛnni ni du ani mɔgɔya taabolo kura sariya ye, k'o bɛ jamanakuntigi ka baara kɛ sanjikɔrɔwɔsi ye. Ale min hami ye bɛn ani lafiya donni ye Mali kɔnɔ.

Mɔgɔ wɛrɛ y'a jira taamanaw na, ko du ani mɔgɔya taabolo sariya kura ko musomannin furu tɛ siri kasɔrɔ a ma san 18 dafa. Sungurunnin dɔw dun bɛ kɔnɔ ta u san 15; a dɔw yɛrɛ bɛ den sɔrɔ kasɔrɔ u tɛ san 15 bɔ. Diinɛɲɛmɔgɔ wɛrɛ ka fɔ la, sariya kura in bɛna kɛ sababu ye ka silamɛfurusiri diya mɔgɔw ye kosɛbɛ halibi, ka tɛmɛ merilafurusiri kan.

Silamɛjɛkuluw ka tɔnba in mɔgɔw la, ɲɛmɔgɔ dɔ y'a jira ko silamɛw ka wulikajɔw tɛna dabila ni faamaw ma sariya kura talen in bila.

Silamɛw ka ɲɔgɔnye filalan kɛra Wɛnisisimaarisi ntolatankɛnɛ na Yirimajɔ Bamakɔ sibiridon utikalo tile 22 san 2009. O bɛnna sunkalo tile fɔlɔ ma Mali kɔnɔ.

Kabini sibiri sɔgɔma joona, ntolatankɛnɛ ye fali daminiɛ. Silamɛw bɔra Mali marayɔrɔ bɛɛ la ka yen sɛgɛrɛ. Diinɛɲɛmɔgɔw ni alimami caman nana. Alimami minnu ma se ka na, olu y'u ka cidenw bila ka na. Bamakɔ dugutigilakaw fana ka cidenw ma to kɔ silamɛw ka nin nisɔngɔyajirakɛnɛ kan.

Ntolatankɛnɛ sigiyɔrɔw sɛbɛkɔrɔ fara silamɛcɛw ni silamɛmusow la. Nin don in fana na, a sɛbɛnnen tun bɛ fini jɛmanw kan k' "an ma sɔn faamaw ka nin ducisariya in ma".

Alikuranɛkalanba kɛra a senfɛ, min b'a to sitanɛ b'a mabɔ Malidenw na. Mali silamɛjɛkuluw ka tɔn *(HCI)* ye laseli kɛ kɛnɛ in kan; A y'a jira ko tuma min na Muso, Den ani Denbaya Minisiriso bɛ jamana marayɔrɔw la, ka sariya kura ɲɛfɔliw kɛ, k'olu y'a ɲini u ka laada ɲumanw ani silamɛdiinɛ taabolo gasi ka sigi a la. U ko faamaw y'u tulo k'o mɛnbali ye. Ko depitew fana jɛnna ni du ani mɔgɔya taabolo sariya kura in ye ten, o cogo la.

Mali alimamiw n'a dɔnnibaa minnu ka tɔn ɲɛsinnen bɛ kelenya ni ɲɔgɔndɛmɛ sinsinni ma, olu y'a jira k'u tɛ jɛn n'a ye jamanakuntigi ka sariya kura in waleyali yamaruya di. Mali silamɛjɛkuluw ka tɔn ɲɛmɔgɔba min ye Mahamudu Dikɔ ye, o ye Ala deli bɛn ani lafiya donni na Mali kɔnɔ. A y'a ɲini bɛɛ fɛ, cɛ ani muso, bɛɛ k'a seko kɛ o ŋaniya in sabatili la. Mahamudu Dikɔ labanna ka foli ni tanuni lase silamɛw ma, minnu bɔra Mali marayɔrɔ tɔw la ka na fara Bamakɔ taw kan k'u ŋaniyaw kɛ kelen ye bɛn ani ɲɔgɔndɛmɛ hukumu kɔnɔ.

Mali silamɛmusow ka tɔn ɲɛmɔgɔba ye Safiyatu Danbɛlɛ ye. Ale y'a jira ko Alikuranɛ bɛ muso ka kɛtaw dantigɛ, min b'a to a bɛ lafiya sɔrɔ diɲɛ na yan, ani ka kɛ sababu ye k'a ka alijinɛkɔnɔdon nɔgɔya. Salifu Tarawele ye Mali surakaw ka tɔn ɲɛmɔgɔ ye. Ale y'a ɲini Mali faamaw fɛ, u kana sɔn ka du an mɔgɔya taabolo kura sariya in waleyali yamaruya di; sabula k'a bɛ bɛnbaliya don jamana kɔnɔ.

Lasina Jara
Solomani Dunbiya
Dɔkala Yusufu Jara

A tɔ bɛ ɲɛ 4nan na

Sɛnɛkɛlaw b'u tannifilafili la Ofisi kɔnɔ

Sɛnɛ minisiri Agatamu Agi Alasani tun bɛ taama na Segu Ofisiri ni Ofisidinizɛri kɔnɔ. A y'a ɲini yen yɔrɔw sɛnɛkɛlaw fɛ, u k'u timinandiya kosɛbɛ. Sabula samiyɛ ma don joona.

Ofisidinizɛri kɔnɔ, sɛnɛkɛlaw nisɔn ka di u ka baaraw la; kasɔrɔ gɛlɛyaba b'u kan. Bagaw bɛ ɲini ka jibolisiraw geren. O gɛlɛya in bɛ ka juguya ka taa a fɛ san o san. Fura sɔrɔlen t'o la fɔlɔ. Jibolisiriba minnu bɛ bɔ Puwɛnta la ka taa Ɲɔnɔn ani Masina, bagaw fogonnen b'u bɛɛ kunna. Ɲɛmɔgɔ dɔ y'a jira ko fɔlɔ, ni Marakala barasi tun ye ji bila; foro minnu yɔrɔ ka jan barasi la a tun bɛ se olu ma tile 3 kɔnɔ. N'o ye Ɲɔnɔn, Molodo, NDebugu, Kolongotomo ani Jabali ye. NKa bi, ji bɛ tile 10 fo tile 15 kɛ kasɔrɔ a ma se o yɔrɔw la. Bagaw bɛ jibolisira fa, ka ji bali ka boli ka taa forow la. U bɛ jikɔnɔfɛn caman fana faga. Ni dabali teli ma tigɛ bagako la, malosɛnɛ bɛ sɔn ka gɛlɛya Ofisidinizɛri kɔnɔ.

Ofisidinizɛri ɲɛmɔgɔba Seyidu Idirisa Tarawele ka fɔ la, baga ninnu laboli, o musaka ka ca Ofisidinizɛri kelen ma. A baaraw kɔni bɛ sen na; nk'a fanga ka bon Ofisi ma.

Yanni sɛnɛ minisiri n'a nɔfɛjama ka don Ofisidinizɛri kɔnɔ, u fɔlɔla Segu Ofisiri la. U ye Soke malosikolokoloforow, (malosilabugunyɔrɔw) lajɛ. Mɔgɔ 150 b'o baara in na. Baara ka kan ka ɲɛ sira min fɛ, u b'olu labato. Nka gɛlɛya min b'olu fana kan bi, o ye malosi sanbaliya ye. Tiɲɛ don u bɛ malosi caman labugun; nka sanbaa t'u la. Malo suguya min ye Ganbiyaka ye, ani «Kawo» olu siw b'u bolo kosɛbɛ. A bɛ se tɔni 19 ani kilo 900 ma. Kasɔrɔ Sofara ni Duwanza malosɛnɛyɔrɔw la malosikodɛsɛ b'olu la. Soke malosikolokolololaw ka kumalasela Amadu Ba y'a jira k'olu ye u ka malosiw kunnafoni fɔ fan caman fɛ.

Hali cakɛda min lakodɔnnen bɛ ni malosifeere ye n'o ye «Comptoir 2000» ye, a k'u y'o fana ladɔnniya. Sɛnɛ minisiri y'a jira Soke silakolokololaw la, u ka Sofara ni Duwanza malosɛnɛnaw ladɔnniya, sabula ko malosiko b'olu la.

Malosilabugunnaw fana y'a jira ko baarakɛminɛnkɔ b'u la Ofisiri kɔnɔ. Jaabili la, Mali ka malosiko cakɛda ɲɛmɔgɔ min ye Dase Buwarɛ ye, o ko sefawari miliyɔn 670 b'olu bolo; ani miliyɔn 250 wɛrɛ bɛ yen bilankɔrɔ la, baarakɛminɛnw ɲinini kama malosilabugunnaw ye . Faso ka malosiko cakɛda ka baara dɔwɛrɛ ye malosiw lamarali ye. Sikolokololaw mana hakɛ min labugun, n'o bɛɛ ma san sɛnɛkɛlaw fɛ, a b'o tɔ san k'a lamara.

Agatamu Agi Alasani n'a nɔfɛjama bolen Soke, u sera Babugu, ka yen silakolokoloforow fana lajɛ. Yen malosilabugunnaw ka koperatifu ɲɛmɔgɔ Mamadu Tarawele fana y'a jira ko malosiw sanbaliya gɛlɛya b'olu kan. A k'u ka tɔnden ye mɔgɔ 62 ye. Muso 12 b'u la. Olu bɛ malosi min labugun, u b'o kilo 1 san malosikolokolocakɛda «*IER*» fɛ dɔrɔmɛ 262. N'olu y'a labugun, u b'a kilo 1 feere sɛnɛkɛlaw ma dɔrɔmɛ 47 walima 49. Halisa olu fana kan bɛ k'o wari ka ca u ma. IER ɲɛmɔgɔ ɲininkalen malosi sɔngɔko la, o y'a jira k'olu ka siko ɲɛɲinini ka gɛlɛn, a musaka fana ka ca. Sabula k'o ye malosi kura dilali ye.

Minisiri y'a ɲini sɛnɛ ɲɛmɔgɔyaso, IER ani faso ka malosiko cakɛda fɛ, u ka hakilijagabɔ kɛ malosiko kan, min b'a to silabugunnaw bɛ se k'a feere sɔngɔ duman na sɛnɛkɛlaw ma. Agatamu Agi Alasani ye forow ye; u yecogo y'a wasa kosɛbɛ. A ko gɔfɛrɛnaman ye waleya min kɛ, n'o ye ka dɔ bɔ angɛrɛ sɔngɔ la sɛnɛkɛlaw ye, k'o bɛna to sen na, walasa sɛnɛkɛlaw ka nafa sɔrɔ u ka baara la. Sabula ko jamanakuntigi Amadu Tumani Ture ŋaniya ye ka Mali kɛ sɛnɛfɛnbasɔrɔ jamana ye.

Moriba Kulubali
Dɔkala Yusufu Jara

Sirabakankasaara bɛ faantan miliyɔn ba kɛmɛ fila faga san o san

Diɲɛ tɔnba bolofara min ye «OMS» ye, o y'a jira ko san o san, faantan 1.200.000 bɛ to sirabakankasaaraw la. Ko mɔgɔ miliyɔn 20 fo 50 fana, a b'olu hakili ɲagami.

San 2004 kɔnɔ, sirabakankasaaraw kɔlɔlɔ sɛgɛsɛgɛli kɛra jamana 178 kɔnɔ. A jirala ko mɔgɔ hakɛ min bɛ fatu diɲɛ kɔnɔ san o san, k'o sayaw sababu 9nan ye sirabakankasaara ye. A fanba ye mɔgɔw ye, minnu si hakɛ b'a ta san 5 la ka se san 44 ma. N'i ye sirabakankasaara kɛmɛsarada, 90 bɛ kɛ faantanjamanaw na; kasɔrɔ bolifɛnw kɛmɛsarada la, 48 dɔrɔn y'u ka bolifɛnw ye. Hali jamana yiriwalenw na, sirabakankasaara ka jugu faantanw de ma.

Mɔgɔ hakɛ min bɛ to sirabakankasaara la n'o ye 1.200.000 in ye, a kɛmɛsarada la, 46 ye sennamɔgɔw, nɛgɛsotigiw ani mototigiw ye.

San damadɔ in na, sirabakankasaara bɛ ka nɔgɔya jamana yiriwalenw na; sabula o faamaw cɛsirilen don a ko la.

Ni wulikajɔ ma kɛ faantanjamanaw ka sirabakankasaarako la, yanni san 2030 cɛ n'a tora nin cogo la, mɔgɔ fagata bɛ se 2.400.000 ma diɲɛ kɔnɔ san o san. N'o kɛra sirabakankasaara bɛ kɛ mɔgɔfaga sababu 5nan ye diɲɛ kɔnɔ. Hali jamana minnu bɛ yen, ni sirabakankasaara ka dɔgɔ olu la, i n'a fɔ Holandi, Angilɛjamana ani Siyɛdi, u man kan k'u ka lakana fanga to a cogo la. U bɛ se k'a juru jilaja ka taa a fɛ. Sabula a jirala ko Siyɛdi jamana na, sirabakankasaara ka mɔgɔ fagata ye 20 ye kɛmɛsarada la. A fanba ye denmisɛnw ye, minnu si hakɛ b'a ta san 5 la ka se san 19 ma. Sababu 5 de kofɔra sirabakankasaara la. Dɔlɔmin, sɛbɛkɔrɔbaboli, kasiki donbaliya, cɛsirilan donbaliya ani siraba sariya tɔw matarafabaliya.

Dɔkala Yusufu Jara

Jɔnfeere labanna Afiriki marali la nansaraw fɛ

San 1.500 banwaati la, Nansaraw, Lamerikɛnw ani Larabuw tun bɛna mɔgɔw san Afiriki kɔnɔ, ka taa u feere Ameriki gun kan. Afiriki jamanaɲɛmɔgɔw yɛrɛ fana tun bɛ u farafinɲɔgɔnw minɛ ka feere sannikɛla ninnu ma. A tun bɛ fɔ nin waleya in ma jɔnfeere. A tora sen na fo ka se san 1.900 banwaati ma. Jɔnfeere dadigira Afiriki jama na kosɛbɛ san 400 kuntaala kɔnɔ.

Jɔnfeere jujɔn

Jɔnya tun bɛ Afiriki kɔnɔ yanni nansaraw b'a daminɛ; nka o jɔn hakɛ tun man ca kosɛbɛ. A fanba fana tun ye dukɔnɔbaaraw kɛbaaw ye. Nka nansaraw sendonnen a la, mɔgɔ (jɔn) miliyɔn caman sanna Afiriki kɔnɔ ka taa u kɔfili Ameriki gun kan.

Jɔnfeere jujɔnna cogo min na, kɔgɔjikanyaalalaw bɔlen dugukolo kura kan san 1.500 waati la n'o ye Ameriki gun ye. U y'a ɲaniya ka mɔgɔ fangabatigiw ɲini ka taa o dugukolo in labaara ka nafa sɔrɔ a la.

U hakili jiginna Afiriki mɔgɔw la. Ameriki gun kan nansaraw tun ye damansenw daminɛ yen, ka sanuw ni warijɛw labɔ; ka timinkalaforow da, ka kafew ni kɔɔriw sɛnɛ. U ye mɔgɔ minnu sɔrɔ Ameriki n'o ye Ɛndiɲɛw ye, u y'olu kɛlɛ ka dugukolow minɛ u la. Ka laban k'olu kɛ jɔnw ye ka bila damansenw ni sɛnɛ na. Ɛndiɲɛw fanga tun ka dɔgɔ; u tun tɛ sɔrɔba kɛ. Ɛrɔpu dun magɔ tun bɛ sanu, warijɛ, timinkala, kafe ani kɔɔri caman na. O de kosɔn nansaraw y'u ɲɛsin Afiriki ma, jɔnɲini na; Bawo Ameriki woroduguyanfan n'a cɛmancɛbolo dugukolo ni Afiriki sahara woroduguyanfan cogoya ye kelen ye. U ka miii kɛra ko farafinw bɛ se ka dugukolo in labaara kosɛbɛ nafaba ka sɔrɔ a la.

Se bɛ mɔgɔ minnu ye Nansarala, n'o ye batonbatigiw ye, olu tun bɛna jɔnɲini na Afiriki kɔnɔ, ka taa u bila babugubaara la Ameriki. U tun bɛ jɔn caman fana feere forotigi wɛrɛw ma yen. Nansarala jamanaɲɛmɔgɔw tun ma sɔn jɔnfeere ma. NKa nafa min tun bɛ sɔrɔ jɔnw kɔfasa la Ameriki ka ɲɛsin u ka jamananw ma, u ta labanna ka juguya sɛtigi kelen-kelenninw ta ye jɔnfeere la. U ye dabali kologɛlɛnw tigɛ jɔn caman cɛli kama ka Ameriki sɛgɛrɛ. U ye jɔnsanyɔrɔ ani jɔnlamarayɔrɔ caman jɔ Afiriki lamini kɔgɔjidaw la. O yɔrɔ ninnu dɔw tɔgɔ filɛ : Ariguwɛn, Gore, Lɛzili delɔsi, La mini, Uwida, Fɛrinando Po, Sawo Tome, Lowanda, Zanzibari,... olu de tɔgɔ tun bɔlen bɛ kosɛbɛ. Nansarajamanaw yɛrɛ ye nin dagayɔrɔ ninnu kɔɲɛw ɲɛnabɔ u ni ɲɔgɔn cɛ. Jɔnsannaw tun mana mɔgɔ minnu sɔrɔ, u bɛna olu lamara yen. Afiriki jamanaɲɛmɔgɔw yɛrɛ tun bɛ mɔgɔ kologɛlɛnw minɛ ka n'u feere jɔnsannaw ma u dagayɔrɔw la. Jɔncɛbatonw bɛna jɔnw cɛ yen ka Ameriki magɛn.

Jɔnfeere bolodacogo

Kɛnɛsumankalan na, taamasiyɛn min bɛ wele kɛrɛsabama, jɔnfeere fana tun y'o ɲɔgɔnna ye. Nansaraw bɛna jagofɛnw falen jɔnw na Afiriki kɔnɔ. Ka jɔn ninnu cɛ batonbaw la ka taa u bila babugubaara la Ameriki gun kan. K'o sɔrɔfɛnw donni ka ladon Ɛrɔpu, n'o ye Nansarala ye. U tun bɛ na sanu, baganwolow, samagɛlɛw ani fɛn suguya caman wɛrɛw falen jɔnw na. N'u taara u feere forotigiw ma Ameriki, u bɛ sukarow, kɔɔriw, kafew, ani fɛn wɛrɛw san ka taa n'olu ye u ka jamanaw na. Nansaraw mago tun bɛ nin fɛn ninnu na kosɛbɛ. Ɛsipaɲɔliw ni Pɔrɔtigɛw kɛra jɔnfeere daminɛbaaw ye san 1.600 waati la. U tun bɛ k'u kanga Nansarajamana tɔw ni Afiriki lasɔrɔli cɛ a ko la. Nka san 1.700 waati la, Angilɛjamana, Faransi ani Porowɛnsi lni, olu y'u kɛlɛ ka wajibidon Afiriki kɔnɔ k'u sendon jɔnfeere la. O kɛlen, kabini Ɛsipaɲɔliw ni Pɔrɔtigɛw y'a dɔn k'u fanga tɛna se ka sira datugu jamana wɛrɛw ɲɛ bilen. U ye jɔnfeere yamaruyasɛbɛn dɔ dilan san 1.800 waati la min bɛ wele «Lasiyɛnto». U tun b'o feere jɔnfeereɲinibaaw ma. Lasiyɛnto dɔ b'u yɛrɛw bolo.

Faransi ye jɔnlamarayɔrɔw labɛn Kapuwɛri, Senegali ani Afiriki kɔrɔnyanfan kɔgɔjida la. O kɛra san 1.664, u ka masakɛ Kɔlibɛri tile la. Jɔnlamarayɔrɔ wɛrɛw tun bɛ Faransi bolo; nka fɔlen ninnu de tun lakodɔnnen bɛ kosɛbɛ. Angilɛjamana masakɛ n'a fɛmɔgɔw dɔrɔn tun ye jɔnfeere kɛbaaw ye san 1.661 ni 1.697 furancɛw la. O kɔfɛ, masaso ye sira labila jamanaden tɔ bɛɛ ye, u ka t'u ta ɲini jɔnfeere la Afiriki kɔnɔ. K'a daminɛ Senegali la ka taa a bila Kapu Lopɛzi la, Nansarala jamana damadɔ tun bɛ k'u fanga fara ɲɔgɔn kan k'o yɔrɔ in maminɛ, jamana wɛrɛ kana se yen. Nka k'a daminɛ Kapu Lopɛzi la ka se fo Kongo Kinisasa baji ma, o tun labilalen bɛ mɔgɔ bɛɛ ye, ka don Afiriki kɔnɔ jɔnɲini na. K'a ta Kongo Kinisasa baji fana na ka tɛmɛ Angola fɛ fo Bɛngela, Pɔrɔtigɛw fana tun bɛ k'o yɔrɔw maminɛ u yɛrɛ ye. U ka jɔnlamaraw tun ye Kɔti dɔri, Le ruwayɔmu de zuda, Le Benɛn, La kɔti de Lowango ani Angola.

Peresidan ni jamana ɲɛmɔgɔbaw kumana du sariya kura kan

Mɔgɔya ani du taabolo kura sariya min ye mɔgɔw wuli ka jɔ u sen kan, kɛrɛnnkɛrɛnnenya la silamɛdiinɛ mɔgɔw, taratadon utikalo tile 25 san 2009, jamana mɔgɔba caman sera jamanakuntigi Amadu Tumani Ture ma Kuluba, k'a kumaɲɔgɔnya.

Mɔgɔ fɔlɔ kɛra minisiriɲɛmɔgɔ Modibo Sidibe ye; Yunusi Ture dara o kan, ale ye depitebulon ɲɛmɔgɔba dankan fɔlɔ ye. Yunusi Ture ni depitejɛkuluw ɲɛmɔgɔw tun bɛ ɲɔgɔ fɛ. Jamana kiiritigɛsoba ɲɛmɔgɔ Madamu Jalo Kayida Kaɲɛntawo ni jamana sariyasunba kiiritigɛsoba ɲɛmɔgɔ Amadi Tanba Kamara fɔra depitew kɔ. Jamana marabolow ɲɛmɔgɔyaso kuntigi Umaru Agi Mohamɛdi Ibarahimu ni faso ka nafolo ni hadamadenya ni seko ni dɔnko sabatili cakɛda ɲɛmɔgɔba dankan fɔra kiiritigɛlaw ɲɛmɔgɔw kɔ. Kumaɲɔgɔnya ninnu kuncɛra ni jamanakuntigi ni jamana fɔkabɛnna Madamu MBamu Jara ta ye.

Jamanakuntigi ni mɔgɔba ninnu ka kumaɲɔgɔnya bolila sariya kura in tali kɔlɔlɔ juguw kan mɔgɔw fɛ. Sariya in bɛnnen tɛ mɔgɔ minnu ma , olu y'a ɲini segin ka kɛ a kan, yɔrɔ minnu bɛ dankari an ka laada ɲumanw ani diinɛ taabolow la, olu ka latilen.

Kenkenkɔkiyɔ bɛ se ka densɔrɔbaliya lase mɔgɔ ma

Kenkenkɔkiyɔ ye bana ye, min bɛ bɔ mɔgɔ kankɔrɔla la. A ni foolo tɛ kelen ye. A jatelen tɛ bana jugubaw fɛ, kasɔrɔ n'a ye mɔgɔkɔrɔba walima denmisɛnnin dɔw minɛ, a bɛ se ka fiɲɛ bila o ka mɔgɔya la.

Dɔgɔtɔrɔ Njayi Mayimuna Jawara ye denbanafurakɛla ye Gabiriyɛli Ture dɔgɔtɔrɔba la Bamakɔ. A y'a jira ko kenkenkɔkiyɔ ka mɔgɔ minɛ ka se a sidɔnni ma, o b'a sɔrɔ a ye dɔgɔkun 3 sɔrɔ a tigi la. Bana in taamasiyɛnw ye farigan, kunkolodimi, a tigi tɛ dumuni caman dun tuguni, a tulow fana b'a dimi. Hali ni kenkenkɔkiyɔtɔ k'a bɛ dumuni kɛ, o ɲimitɔ tɛ digi a la. Mali kɔnɔ, kenkenkɔkiyɔ bɛ mɔgɔw minɛ kosɛbɛ zuwɛnkalo ni desanburukalo furancɛw de la. O ye nɛɛma waatiw ye. Bana min don, a yɛlɛmani ka telin mɔgɔ fɛ. Gɛrɛɲɔgɔnnaw sɛmɛ, daji misɛnnin minnu bɛ seri-seri kenkenkɔkiyɔtɔ fɛ, o b'a ka bana lase mɔgɔ wɛrɛ ma. Jateminɛw y'a jira, ko kenkenkɔkiyɔ bɛ mɔgɔ minɛ siɲɛ kelen dɔrɔn a si kɔnɔ. Kenkenkɔkiyɔ bɛ bɔ mɔgɔ la a denmisɛnnin fitininnama; nka a bɛ denmisɛn san 15 fo 18 fana minɛ, fo ka taa se mɔgɔkɔrɔba ma. A kɔlɔlɔ bɛ se ka juguya a ka mɔgɔ minɛta dɔw kan. Madamu Njayi Mayimuna Jawara ka fɔ la, kenkenkɔkiyɔ mana musomannin minɛ a ka musoya dafalen, walima ka cɛmannin minɛ a

Dɔgɔtɔrɔ Njayi Mayimuna Jawara

balikuyalen, a bɛ se k'a bali ka den sɔrɔ a si bɛɛ lajɛlen kɔnɔ. Kenkenkɔkiyɔ funteni bɛ musomannin fanso balabala, ka cɛmannin fana kɔkiliw balabala, u t'u ka baaraw kɛ tuguni. O bɛna ni mɔgɔ ka densɔrɔbaliya ye. Kenkenkɔkiyɔ bɛ bana dɔw lawuli mɔgɔ la; n'o ye kanfasajabana, kunkolodimi, tulogeren. A mana musokɔnɔma dɔw minɛ, a bolu kɔnɔ tiɲɛ. Fura jɔnjɔn tɛ bana in na fɔlɔ; sabula a banakisɛ tɛ fɛnɲɛnama ye fari la. Fura minnu bɛ mɔgɔ fari suma, dɔgɔtɔrɔw de b'olu di kenkenkɔkiyɔtɔ ma. Madamu Njayi Mayimuna Jawara b'a ɲini mɔgɔw fɛ, u kana asipirini di banabaataw ma, minnu ka bana sababu tɛ fɛnɲɛnama ye. Jiridenjiw fana man kan ka di u ma. Dumuni wɛrɛ minnu kunun ka di olu de ka kan ka di u ma. Kenkenkɔkiyɔtɔ ka kan ni lafiya ye a ka bana kɔnɔna na.

Boloci bɛ kenkenkɔkiyɔ la. Nka ale bolocifura ɲagaminen tɛ bolocifura tɔw la. N'o ye foroba boloci minnu bɛ kɛ jamana kɔnɔ, o furaw. Kenkenkɔkiyɔ bolocifura bɛ feere furafeereyɔrɔw la. Ale bolocifura ni ɲɔnin ta de bɛ sɔrɔ ɲɔgɔn fɛ. A bɛ wele «ROR». A fɔlɔ ka kan ka kɛ den na a si kalo 15. A filanan bɛ kɛ n'a ye san 3 sɔrɔ fo ka se san 6 ma.

Berema Dunbiya
Dɔkala Yusufu Jara

Muso dɔw bɛ se jigin ye, kasɔrɔ u t'a dɔn u kɔnɔma don

Muso dɔw bɛ gɛrɛjigɛ sɔrɔ, nk'u tɛ da a la abada k'u kɔnɔma don. Sabula u tɛ kɔnɔmaya taamasiyɛn fosi kɔlɔsi u yɛrɛ la. Nin waleya in bɛ kɔlɔsi sungurunninkunda ani muso misɛnninkunda; nka dɔgɔtɔrɔba daman dalen tɛ kuma in na. Olu ka fɔ la, muso ka gɛrɛjigɛ sɔrɔ kasɔrɔ a yɛrɛ t'a dɔn ko kɔnɔ b'a la, o ka dɔgɔ Mali kɔnɔ sisan, k'a sababu kɛ «eko» kɛli ye; n'o ye arajo ye. Dɔgɔtɔrɔ Hamaduni Garaba Sise y'a jira ko muso minnu tɛ fɛn dɔn musoya kow la, minnu ka laada kuntaalaw tɛ kelen ye ani minnu ka laada bɛ bala ka tigɛ ka laban ka na, k'olu de ka telin ka kɔnɔbara sɔrɔ kasɔrɔ u ma sigi n'a ye. Hamaduni Garaba Sise ka dɔgɔtɔrɔso bɛ wele nansarakan na «*clinique lait télé*» Ale ka kɔlɔsili la, muso minnu bɛ gɛrɛjigɛ sɔrɔ kasɔrɔ u ma sigi n'a ye, kɛmɛsarada la o ye 2 walima 5 ye.

Ni bana suguya dɔw bɛ muso la, o bɛ se ka kɛ a tɛ kɔnɔmaya dɔn a fari la. Kɛrɛnkɛrɛnnenya la kuru bɛ muso minnu kɔnɔ. Muso minnu fana tun ma sigi ni gɛrɛjigɛkɔ ye, olu tɛ jɔ a la abada k'u kɔnɔma don; hali ni kɔnɔbara taamasiyɛnw b'u fari la.

Sungurunninw ni musomisɛnnin minnu tɛ bangekɔlɔsifuraw tacogo matarafa, kɔnɔbarako de bɛ bala olu la kosɛbɛ. Dɔgɔtɔrɔ Hamaduni Garaba Sise y'a jira ko basibɔn bɛ muso dɔw sɔrɔ kasɔrɔ u kɔnɔma don. A bɛ k'olu ɲɛna k'o ye laada nanen ye. U caman tɛ da a la k'u kɔnɔna don.

Hali jamana yiriwalenw na ni dɔgɔtɔrɔkɔ ni baarakɛminɛkɔ bɛ ka labɔli kɛ yen, muso dɔw bɛ gɛrɛjigɛ sɔrɔ ka mɛɛn ka kasɔrɔ u t'a dɔn ko kɔnɔ b'u la. Muso dɔw yɛrɛ y'a sɛmɛntiya k'olu y'a dɔn u kɔnɔma don dɔgɔkun kelen yann'u jiginni cɛ. Dɔw yɛrɛ k'u ta ma dɔgɔkun bɔ. Taamasiyen minnu bɛ kɔnɔmaya jira, olu ma k'u la. A fanba ye muso cɛmancɛ janw ye, minnu kɔnɔbara tɛ bonya.

Berema Dunbiya
Dɔkala Yusufu Jara

Timisa komini yiriwalibaaraw bolodara

Timisa komini ɲɛmɔgɔw y'u ka laadalatɔnsigi fɔlɔ kɛ ntɛnɛndon zuluyekalo tile 6 san 2009. A kɛra meri la. Kɔnseye 23 bɛɛ yera a kɛnɛ kan. Mɛri ye Wamiɲan Danbɛlɛ ye; a dankan fɔlɔ ye Burema Sogo ye; a dankan filanan ye Musa Garango ye; a dankan sabanan ye Isa Arama ye.

Mɔgɔ caman tun bɛ tɔnsigi in kɛnɛ kan. Gɔfɛrɛnaman ka cakɛdaw ɲɛmɔgɔw, duguw musoɲɛmɔgɔw, denmisɛnw ɲɛmɔgɔw, lakɔlidensomɔgɔtɔnw ɲɛmɔgɔw ani diinɛɲɛmɔgɔw. Ne Amadu Sogo fana tun bɛ kɛnɛ kan. Sabula ne kɛra kɔnseye ye meri la ɲinan. Kɔnseye kominali kura ye baara minnu boloda ka ɲɛsin komini ɲɛtaa ma, tɔnsigi kun tun y'o dajirali ye komini mɔgɔbaw la.

Wamiɲan Danbɛlɛ y'a ɲini kominidenw fɛ, bɛɛ k'a seko kɛ komini ɲɛtaa la. Mɔgɔw ka politikiko da kɛrɛfɛ fɔlɔ k'u ɲɛsin nafasɔrɔbaaraw yiriwali ma komini kɔnɔ. Kɔnseyekominali ye politikitɔn 7 mɔgɔw ye, wote tɛmɛnen kɔfɛ, an bɛɛ sago ye komini sankɔntali ye Mali komini tɔw sanfɛ.

Baarakɛtaw tilala kulu saba ye, kɔnseyew fana tilala kulu saba ye. Ka mɛri dankan kelen sigi a kelenna kunna. Sisan baarakuluw kalifara kɔnseyekuluw la.

Baarakulu fɔlɔ ye komini ka warisɔrɔsiraw, kalankow ani kɛnɛyakow. O kalifara kɔnseye minnu na, olu ɲɛmɔgɔ ye mɛri dankan fɔlɔ ye.

Baarakulu filanan ye wolosɛbɛnko, gatigisɛbɛnko, furusɛbɛnko ka fara sayasɛbɛnko kan, olu bɛ kɔnseye minnu bolo, u ɲɛmɔgɔ ye mɛri dankan filanan ye.

Baarakulu sabanan ye dugukolokow, baganw furakɛlikow ani kungo lakananiko. O kalifara kɔnseye minnu ma, olu ɲɛmɔgɔ ye mɛri dankan sabanan ye.

O tɛmɛnen kɔfɛ mɛri labanna ka mɔgɔba welelen ninnu tila kulu saba ye. Ka kulu kelen-kelen fara kɔnseyew ka baarakuluw kan, walasa laɲiniw ka sabati.

Timisa komini mɔgɔw, so ye, a bolikɛnɛ fana ye.

Amadu Sogo ka bɔ Teredugu,Timisa komini na Tomiɲan Segu mara la

Angɛrɛko tolen bɛ julaw dɔrɔn bolo Kati mara la

Samiyɛ cogoya ka ɲi fɔlɔ Jifali. Nka n b'a ɲini cikɛlaw fɛ, minnu bɛ danni na halisa, u k'a dɔn ko samiyɛ jamanna dɔɔnin. U ka forow bɔ bin na; o de nafa ka bon kosɛbɛ. O tɛmɛnen kɔfɛ, sunkalo sera; Ala ka ɲinan sun tiimɛko ɲuman di silamɛ bɛɛ ma. Jagokɛlaw fana kana nata ka dɔ fara u ka feerefɛnw sɔngɔ kan. An bɛ don min na, ɲɔ sɔngɔ tun bɛ dɔrɔmɛ 35 la, o sera 38 na kaban. Faamaw y'a jira ko angɛrɛ bɔrɛ kelen kana tɛmɛ dɔrɔmɛ 2..500 kan. O selen bɛ 3.000 la julaw bolo. Nɔgɔ yɛrɛ tɛ sɔrɔ cikɛlakɔlidenw bolo tuguni. Nɔgɔko fɔra Arajo la cogo min na, a tɛ ka waleya o cogo la jamana fan bɛɛ fɛ. Kati mara la angɛrɛko bɛ julaw dɔrɔn de bolo. Ni faamaw m'a lajɛ ka dabali tigɛ o ko la joona, degun bonyalen bɛ sɛnɛkɛlaw ma. Samiyɛ ni tilema bɛɛ la, nɔgɔkomago tɛ ban Kati mara mɔgɔw la. Sabula sɛnɛ kɔfɛ, u bɛ nakɔbaaraw kɛ. Ne ka foli bɛ Jifali musow, Buguba musow ani Torodo musow ye. U ni ce u ka cɛsiri la.

Seku Umaru Konarɛ ka bɔ Jifali, Jɛdugu Torodo komini na Kati

Ɲɛmɔgɔyɛlɛma ka kɛ a tuma na

Ɲɛmɔgɔ kura sigira Mali sennantolatan kunna; o bɛn'a to an ka sannayɛlɛn sɔrɔ san 2010 Kani an'a Kupudimɔni kɛnɛw kan wa?

Ne bolo ɲɛmɔgɔkurasigi tun ka kan ka kɛ Kani 2010 kɔfɛ. Bawo fiɲɛ minnu bɛ ntolatan na, a tun b'a to olu ka latilen fɔlɔ, kasɔrɔ k'a ka fɛɛrɛw tigɛ ka bila a ɲɔgɔnna wɛrɛ labɛnni na.

An ka nsana dɔ b'a fɔ ko ni wara y'i gɛn ka yɛlɛn jiri min kan, i bɛ to o sanfɛ fɔlɔ yanni wara ka taa. N'o tɛ n'i jiginna k'i bɛ jiri wɛrɛ magɛn, o ye farati ye.

Ɲɛmɔgɔyɛlɛma ka ɲi; nka a ka kɛ a tuma na. Ne bɛ min fɔ Malidenw ye, u k'u bolo da u dusu la. Mali ntolatan ye musokɔrɔnindɔn ye; ni dɔn ma bila, mɔgɔ si man kan k'a ka musokɔrɔnin tanu. An ka dugawu kɛ Hamaduni Kɔla Sise ye. Ala ka kunkɔrɔta di a ma Mali ntolatanko la.

Yaya Mariko ka bɔ Senu Bamako

Nɔgɔ sɔngɔ tɛ kelen ye jamana fan bɛɛ fɛ

N bɛ foli kɛ ka ɲɛsin jamana ɲɛmɔgɔw ma sabula ɲinan nɔgɔ sɔngɔ jiginna dɔɔnin ka tɛmɛ salon ta kan.

N'i ye jatemine kɛ, i b'a ye ko ɲinan nɔgɔ finman ni nɔgɔ jɛman bɛɛ bɔrɛ kelen sɔngɔ ye sefawari dɔrɔmɛ 2.683 ye.

N ka ne b'a fɛ ka ɲininkali damadɔ kɛ; ne ko, jɛkulu min bɛ wele sepese, o bɛ nɔgɔ di sɔngɔ min na, o ni jamana b'a di min na, olu sɔngɔw ye kelen ye wa?

Ni mɔgɔ min tɛ sepese jɛkulu la, o bɛ nɔgɔ sɔrɔ joli la? Ka da a kan, nɔgɔ sɔngɔ tɛ kelen ye jamana fan bɛɛ fɛ.

Kɔlɔsili la, i b'a ye ko fɛn ma bɔ bagajiw de sɔngɔ la; bawo bagaji min bɛ bin faga kɔɔriforo la, o litiri kelen ye dɔrɔmɛ 2.400 ye.

Bagaji min bɛ kɛ ka kɔɔri fiyɛ, o litiri kelen ye dɔrɔmɛ 900 ye. Kɔɔri taari kelen bɛ bɛn o litiri 4 de ma.

Taari kelen nɔgɔ bɛ bɛn bɔrɛ saba ma; o b'a jira ko kɔɔri taari kelen musaka bɛ bɛn sefawari dɔrɔmɛ 14.000 ma.

Ni kɔɔri kilo kelen sɔngɔ kɛra dɔrɔmɛ 33 ye, kɔɔrisɛnɛ nafa bɛna kɛ mun ye?

Halibi jamana ɲɛmɔgɔw k'a lajɛ ka dɔ fara kɔɔri kilo sɔngɔ kan; walima ka dɔ bɔ sɛnɛkɛminɛnw sɔngɔw la. N'o tɛ a sɛgɛn ka bon a nafa ma.

N ka foli bɛ Burama Jala ye ka bɔ Cɛn, Jumazana komini na Fana.

Alu Kɔnɛ ka bɔ Zoni Ɛndisiriyɛli la Bamako.

Kɔɔrisɛnɛ n'a kɔlɔlɔ jugu bɛ ɲɔgɔn fɛ

Kɔɔrisɛnɛwari mana mɔgɔ min layɛlɛn kulu jan sanfɛ, a laban b'o tufa ka bin kɔlɔn kɔnɔ.

Ne ka jate la, kabini Aweko donna kɔɔrisɛnɛ na, gɛlɛya juguyara wulakɔnɔduguw la. Sɛnɛkɛla kɛlen ka sɛnɛkɛmisiw ni wotoro sɔngɔ juru ta n'o sarali ma teliya, a ka misiw ni wotoro bɛ minɛ a la, k'u feere k'a ka juru sara. O ye dɔ faralen y'a ka gɛlɛya kan. Awew kɛlen bɛ sababu ye, ka bɛnbaliya don dugu caman kɔnɔ. Ni kɔɔrijuru tɛ mɔgɔ min na, o ka wari man kan ka balan fo jurumantigiw ka tila sarali la. Tɔnko ye tiɲɛ ye, nka bɛɛ bɛ baara k'a yɛrɛ ye. Dugumɔgɔw jɛlen tɛ tɔnforoba kelen na.

O tɛmɛnen kɔfɛ, waleya fila b'an ka sigidaw la, olu kɛlen bɛ kɔnɔnafiliko ye mɔgɔkɔrɔbaw bolo. Duguw ka laadalako kɔrɔ caman bilala silamɛdiinɛ ni keretiɲɛdiinɛ kosɔn. Teminwaati fana bɔra baarakɛwaati la. Kɔtuba dugu kɔnɔ, laadalakow tun ka ca. Bilakorow taw tun bɛ yen, sungurunninw taw tun bɛ yen. Jalaba dɔ bɛ Kɔtuba ni kɔrɔn cɛ, musow tun bɛ tilesabaɲɛnajɛ k'o sɔnni na san o san.

Kabakuruba dɔ fana turulen bɛ dugu ni kɔrɔn cɛ, o fana tun bɛ sɔn dugudenw fɛ san o san. A tɔgɔ ye «Bɛnbasɔnkaba». Bɛnbasɔnkaba tun bɛ sɔn san kalo 7nan kɔnɔ jumadon dɔ fɛ. O sɔndon, sanjiba tun bɛ na. Mɔgɔkɔrɔbaw tun bɛ kɔmɔko fana kɛ kɔtuba. Nin bɛɛ dabilala an bɛ don min na.

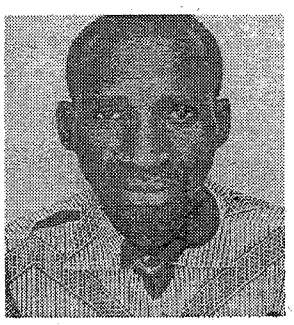

Faraban Balo

Te kɛlen bɛ negela juguba ye Mali kɔnɔ bi. Hali n'i ye misi faga i ka kunko la wulakɔnɔduguw la bi, n'i ma te wuli ka di mɔgɔ ma u b'i lagosi k'i ma fosi kɛ nin ye. Denkundi tɛ diya, sangabonda fana tɛ diya ni te ma wuli. Cɛ fara muso kan bɛɛ de bɛ girin te nɔfɛ jama ɲɔgɔnkunbɛnyɔrɔw la.

An bɛ don min na hali tedaa bɛ sigi forow kɔnɔ. Sɛnɛ bɛ da kɛrɛfɛ, ka te wuli k'o min ka ban fɔlɔ. N'o ma kɛ baara kalama tɛ kɛ foro la. Denmisɛnw bɛ laban ka si u ɲɛna tewuliw la dugu kɔnɔ ani dugusenw fɛ. Dugu mana jɛ u bɛ dɛsɛ baara la.

Mɔgɔkɔrɔbaw negela tun ye siramugu ni woro ye fɔlɔ. Bi, te kɛlen bɛ bɛɛ jarabi ye. Denmisɛnya ni mɔgɔkɔrɔbaya t'a la. U bɛɛ bɛ tilekataama ni siɲɛnaw kɛ te nɔfɛ.

Faraban Balo ka bɔ Fuladugu, Kita mara la

Jiiriden ɲuman sɔrɔli gɛlɛyara wariɲininaw fɛ

Kɔndogola yan, danni tora senna fo ka se zuluyekalo tile 31 ma. Sanjiba tun tɛ ka na. Cɛncɛnmayɔrɔw la ɲɔsunw sɔrɔla; nka dugukolo finw na ɲɔsunko gɛlɛyara. An bɛ dugawu kɛ, Ala ka sanji foori.

O tɛmɛnen kɔfɛ, ne bɛ ladilikan min fɔ mɔgɔw ye, u k'u janto pɔsɔniko la. Fɔlɔ, wulakɔnɔbaarakɛlaw tun bɛ kɔjiw min. Nk'an bɛ tile min na, kɔji man kan ka min bilen. Ɲɔsiw bɛ furakɛ ni pɔsɔniw ye, angɛrɛw fana bɛ seri forow la. Kɔdingɛ caman bɛ tɛmɛ forow fɛ. Ni sanji nana, ji pɔsɔnima bɛ woyo ka jigin kɔw kɔnɔ. O de kosɔn ne b'a ɲini wulakɔnɔbaarakɛlaw fɛ, u kana kɔji min tugguni.

Wariko kɛlen bɛ ka jiriden ɲuman sɔrɔli gɛlɛya wulakɔnɔduguw fana na bi. Kɛrɛnkɛrɛnnenya la mɔgɔ minnu bɛ nsaban geren tigɛ k'a don mɔ na k'a feere.

Ne b'a ɲini kominiw ɲɛmɔgɔw fɛ, u ka sigidaw kɔlɔsi kosɛbɛ walasa mɔgɔ kana nsaban geren bɔ bilen. Anw tun bɛ nsaban san salon saba dɔrɔmɛ fila. Ɲinan a kɛlen bɛ saba dɔrɔmɛ duuru ye. A bɛɛ dun fana ye nsaban geren diyagoya monnenw ye. U dundala man di, u tɛ mago wɛrɛ ɲɛ.

Modibo Tarawele ka la Kɔndogola, Zezana komini na Segu.

Samiyɛnajuru sɔrɔli man nɔgɔ Kafo Jiginɛw na

Juru sɔrɔli man nɔgɔ sɛnɛkɛlaw bolo Kafo Jiginɛw na tuguni. Kasɔrɔ kafo jiginɛw nana kafow kɔnɔ, walasa sɛnɛkɛlaw jurusɔrɔyɔrɔ ka surunya u la. U ye warilamarayɔrɔ fana lasurunya sigidalamɔgɔw la.

Taakaseginko fila kɔnɔ mɔgɔ tun b'a ka juru ɲininen sɔrɔ. Nk'an bɛ don min na, sɛnɛkɛla bɛ kalo kelen ni kɔ kɛ taakasegin na kasɔrɔ a tɛgɛ ma da a ka wari ɲininen kan.

Juruko mana to nin cogo la, sɛnɛkɛla ka baara bolodalen caman na bɔ a dɔgɔ kɔrɔ. Samiyɛnajuru sɔrɔli man kan ka sumaya. A bɛ kɛ sababu ye ka juru nafa ban. Juru dun nafa bannen kɔ mana k'a sɔrɔli ye, a labaarali bɛ gɛlɛya. Tɔnɔ bɛ da juru min kan k'a lasegin, o ka kan ka sɔrɔ jurutala ɲɛnatuma na. Juru takun ka ca sɛnɛkɛlaw fɛ. Misali la mɔgɔ min ka sɛnɛkɛmisi sara samiyɛdondafɛ, o ka kan ka misi wɛrɛ sɔngɔ juru sɔrɔ teliya la walasa samiyɛ daminɛbaaraw kana tɛmɛ a kan. N'a fɔra a ka kalo kelen walima kalo fila kɛ taakasegin na sigida wariboɲ n'a ka dugu cɛ, o ye gɛlɛya ye. Sɛnɛ ɲɛnama tɛna kɛ ni misi ye; o laban bɛ feere k'o juru kelen sara tuguni. A dɔw, a juru n'a tɔnɔ tɛ sɔrɔ misi diyagoya feereli la. Ne b'a ɲini Kafo Jiginɛw ɲɛmɔgɔw fɛ, u k'u jilaja sɛnɛkɛlaw k'u ka juruw sɔrɔ a tuma na. N'o kɛra juru b'a ɲinikun ɲɛ.

Daramani Sise ka bɔ Nɔgɔlaso, Sanzana komini na Kiɲan Sikaso

Kalankɛnɛ N° 85nan : Demokarasiko (1)

Demokarasi ye fanga bolicogo e min bɛ sanga la bi, diɲɛ kɔnɔ, min jatelen don bi fanga bolicogow la ɲumanw fɛ, ka da a nafa kan seko ni dɔnko, dɔnniya, hadamadenyasiraw ani sɔrɔ yiriwalisiraw jiidili la. Demokarasi ka sanga in tɛ sanga lankolon ye. Se min b'a bolo bi diɲɛ kɔnɔ, se lankolon tɛ. Fiɲɛ lankolon tɛ min bɛ na ka tɛmɛ ten. A cookolen don, a diliw sarannen don. An bɛ se ka fɔ, k'a farala wulibaliw kan fanga bolicogo ɲuman siratigɛ la bi diɲɛ kɔnɔ. O de kosɔn, a ka kan k'a dɔn, k'a faamuya tigitigi, ka se à waleyacogo an'a labɛncogo ɲuman na.Nka ni jamanaden kelen-kelen m'a ɲini ka demokarasi faamuya, k'a ɲini ka baara kɛ n'a ye, k'a ɲini k'a filiw n'a fiɲɛw latilen, a laban bɛ kɛ gɛlɛya ye, an tɛ se k'an yɛrɛ bɔ min kɔnɔ. An kan bɛ cikɛlaw ma, baganmaralaw, mɔnnikɛlaw, finitigiw, diinɛɲɛmɔgɔw, jagokɛlaw, kɛnyɛrɛyew, tubabubaarakɛlaw, cɛ ni muso, denmisɛn ni maakɔrɔ, kalannen ni kalanbali, bɛɛ lajɛlen ko don.

Demokarasi yɛrɛ kɔrɔ ye mun ye?

Demokarasi tɛ bɛɛjɛfanga ye; bawo bɛɛ lajɛlen tɛ se ka jɛ fanga la, fanga tɛ o fɛn ye. Jɛmufanga fana tɛ; bawo fanga ye gɛrɛntɛ de ye. Demokarasi ye demokarasi de ye dɔrɔn, dɔwɛrɛ tɛ n'o tɛ. Demokarasi ye tubabukan ye, nka daɲɛ don min buruju bɔra gɛrɛkikan na. Farawuna ka fanga kɔfɛ Eziputijamana kan, farajɛw ka fanga fɔlɔ min ye barika sɔrɔ kosɛbɛ, o kɛra Gɛrɛkiw ka fanga ye. Gɛrɛkiw ka fanga labanna ni Masa Zulukaranayini ka fanga ye. O fatura san 323 sanni Nabila Isa ka bange. Demokarasi ye kumaden fila ye gɛrɛkikan na.

Fɔlɔ ye "*Demɔsi*" ye, o kɔrɔ bamanakan na "*Fasojama*", tubabukan na, a kɔrɔ ye "*le Peuple*". Kumaden filanan "*Karasi*" kɔrɔ ye "*Fanga*" bamanakan na, tubabukan na, a kɔrɔ "*le Pouvoir*". N'i ye kumaden fila ninnu kɔrɔ fara ɲɔgɔn kan i bɛ min sɔrɔ o de ye demokarasi kɔrɔ ye : *Fasojama ka fanga*.Dugu barikama fila tun bɛ Gɛrɛkiw fɛ yen ka kɔn Nabila Isa bangeli ɲɛ : ATƐNI ani SIPARITI. Demokarasi fɔli n'a waleyali daminɛna dugu fɔlɔ min na o ye ATƐNI ye.

Nka olu fɛ yen, jɔnw ni dunanw tun sen tɛ demokarasiko la; dugulenw dama tun ka ko labɛnnen don. ATƐNI yiriwalen kosɛbɛ, dunanw ni jɔnw ani jɔn kanhɔrɔnyalenw nana caya ka tɛmɛ dugulenw kan, k'u fanga bonya ka tɛmɛ dugulenw kan. O kɛlen minkɛ, demokarasi binna, masaya nana tuguni walasa ka jɔnw ni dunanw bali ka fanga sɔrɔ. Ni faama ko ku, n'i ko bananku, i bɛ taa i ta ɲimi fan wɛrɛ fɛ.

Alimankɛlɛ filanan bannen, demokarasiko daminɛna tuguni; bawo diyagoyafanga, mɔgɔkelenfanga ani dantɛmɛwalefanga tun ye tiɲɛni kɛ diɲɛ kɔnɔ fo k'a damatɛmɛ. Nka o la demokarasi kɛra fila ye. Tilebinyanfanjamanaw ka demokarasi ani kɔrɔnyanfanjamanaw ka demokarasi.

An bɛ don min na i ko bi, Tilebinyanfanjamanaw ka demokarasi de ye fanga sɔrɔ kosɛbɛ nafoloko, yiriwaliko, kalanko, iziniko, mansinmafɛndilanko la, ani diɲɛlatigɛ yɛrɛ latɛmɛcogo ɲumanw na. Kɔrɔnyanfanjamanaw ka demokarasi n'o ye Kominisimu ye, o fanga dɔgɔyara kosɛbɛ.

Mahamadu Kɔnta

Dukɛnɛ N° 61nan : Du kura sɔrɔ suguyaw (2)

Du kura sɔrɔ suguya ye fila ye, an y'o fɔ ka tɛmɛ mɛkalo kibaru kɔnɔ, bɔkɔ 448 -nan, a ɲɛ 9 - nan na. O fila ye : sɔrɔ bolodalenw ani sɔrɔ bolodabaliw. Nk'an kumana sɔrɔ bolodalen dɔrɔn de kan. An y'a jira fana ko kalosara, nafa jɔlen, ani tɔnɔ bolodalen, olu bɛɛ bɛ jate sɔrɔ bolodalenw fɛ, bawo u makɔnɔnen don, u ka kan ka sɔrɔ fana.

An k'a dɔn ko kalosara tɛ nafa jɔlen ye. Nafa jɔlen ye baara de ye i bɛ se ka min bolofara caya ka tɔnɔ bolodalen sɔrɔ. Nka ni jamana na, ni mɔgɔw sara ka ca fo u bɛ se ka sarawari dɔ lamara waribonw na walasa a ka bugun ka taa a fɛ, o la a bɛ se ka jate nafa jɔlen ye. O nafolo bilalen in banki la, o bɛ baara kɛ a yɛrɛ ma ka taa, don o don dɔ bɛ fara a kan. Don min na n'i taara wari maralen in tɔnɔw ta, o ye tɔnɔ bolodalen y'i bolo. Nin cogo in de la kalosara bɛ se ka kɛ nafa jɔlen ye.Nin kibaru in kɔnɔ, an bɛna kuma sɔrɔ bolodabaliw kan.

2 - Sɔrɔ bolodabaliw : olu ye sɔrɔw ye minnu bɛ bala mɔgɔ la nka u bɛ wo caman geren. Olu sɔrɔli bɛ garijɛgɛ bolo. Fɛn minnu bɛ jate sɔrɔ bolodabaliw ye du kura kɔnɔ olu dɔw ye : ciyɛnw ye, ninaw, sobonwariw, ladiyalifɛnw, baara misɛnnin dɔw kɛli, ɲɔgɔndan suguya dɔw kɛli, cakɛdaw la, baarajigin kɔfɛ, i bɛ waati minnu baara olu sara, ani dɔwɛrɛw.

Tiɲɛ don garijɛgɛ bɛ Ala bolo nk'a bɛ ɲini fana. Misali la, ni mɔgɔ min ye bololabaara suguya caman kalan, a ka ca a la o tɛ dɛsɛ a dahirimɛ na.I ka hadamadenya kɔnɔ, mɔgɔ bɛ se ka fɛɛrɛw tigɛ k'i ka garijɛgɛ bolofara caya, bawo a dɔw la ni Ala y'i dɛmɛ, i b'i ta ye.

Mɔgɔ bɛ diinɛ min na, i ladamuna cogo min na, i ye kalan suguya min kɛ an'i bɛ mɔgɔ suguya minnu cɛla, i ka sɔrɔ bolodabaliw hakɛ n'u nafa bɛ tali kɛ o koɲɛ ninnu na. Misali la, mɔgɔ min bɛ diinɛ matarafa a ɲɛma, o tɛ sɔn ka sobon kɛ a ci ye.

Mahamadu Kɔnta

Poyi : Fiyenbana

Fiyenbana ye bana juguba ye.
Ne siranna fiyenbana ɲɛ.
A bɛ mɔgɔ ɲɛ minɛ a la,
Ka yɔrɔ bɛɛ bɛ dibi y'a bolo.
Fiyentɔ sago t'a yɛrɛ la.
Maɲumako.
Fiyen bɛ mɔgɔ kɛ sarakadelila ye.
Fiyentɔya ye ko jugu ye;
Fiyen fɛɛrɛbɔ n'a ka dumuniko,
Nin bɛɛ sirilen a mɔgɔɲɔgɔnw na.
Fiyen tɛ kɔrɔn ni tilebin dɔn,
Worodugu ni kɛɲɛka kɛrɛbɛtɛ.
Bana de ye jugu ye.
Jɔn bɛɛ n'a dakan.

Isa Jalo ka bɔ Kɔdugu,
Dugabugu komini na Kati

«Embalmali bɛ bɔrɛɲumanw dila»

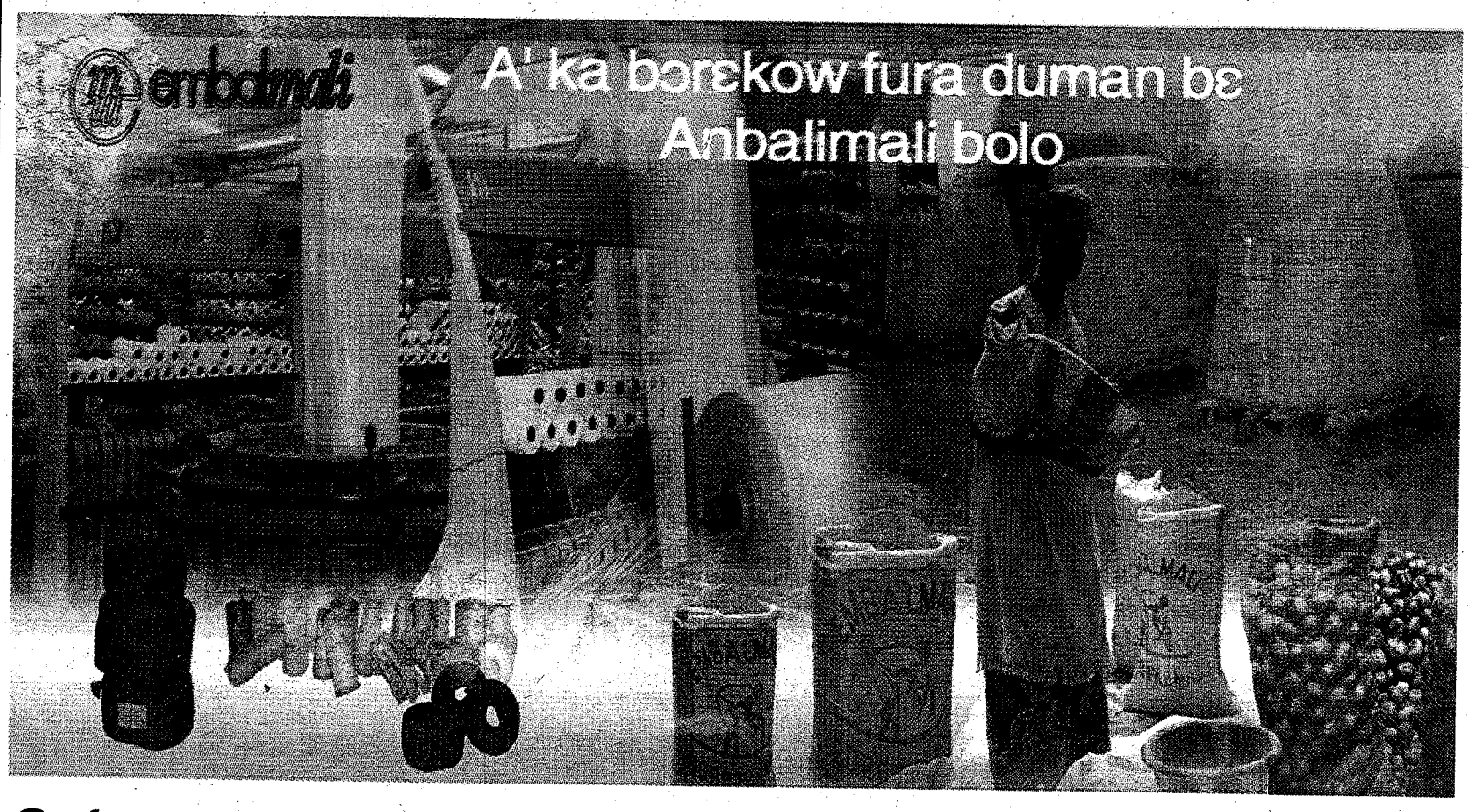

Gɔfɛrɛnaman ye nɔgɔya min kɛ walasa kɛnyɛrɛyew ka se k'u ka cakɛdaw dayɛlɛ jamana kɔnɔ yiriwali siratigɛ la, o kɛra sababu ye jɛkulu min bɛ wele nansarakan na «Groupe IPS» (Industriel Promotion Serwices, Afrique de l'Ouest) ka cakɛda dayɛlɛ min bɛ wele nansarakan na «Embalmali».

Sefawari fanga jiginni min kɛra, o y'a to Mali k'a ɲɛsin sɛnɛ ani baganmara ma kosɛbɛ. Suman bɛ sɔrɔ, kɔɔri sɔrɔta fana cayara; kuma tɛ bagan ni jɛgɛ ma. Olu kɛminɛnko kɛra gɛlɛya ye. «Embalmali» de ye fura sɔrɔ o gɛlɛya la.

«Embalmali» san 10 ye ɲinan ye. A baarakɛlaw timinan ka di kosɛbɛ. U bɛ bɔrɛw dila, minnu b'a to mɔgɔw ka se k'u balofɛnw lamara ka ɲɛ,kabini u donwaati fo k'u dun ka ban.

Segu jumamisiriba kurunbonkarila

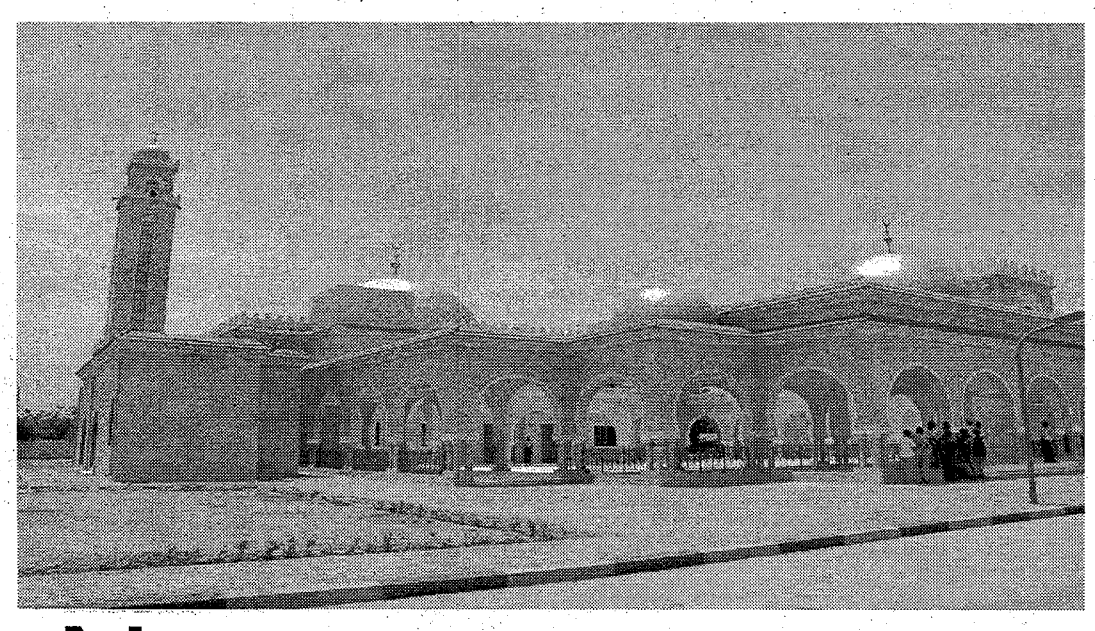

Nin kɛra donba ye Segukaw bolo. Jumadon zuluyekalo tile 24 san 2009, Segu misiriba kurunbonkarila jamanakuntigi Amadu Tumani Ture fɛ. A kɛra Bufufiyɛ la. O ye Segu kin kɔróbaw dɔ ye, dugu kɔrɔnyanfan fɛ.

Misiri in fiyɛ ye mɛtɛrɛkare 2.300 ye. A jɔli musaka bɛnna sefawari miliyari 1 ani miliyɔn 600 ma. Libi ye musaka in di Diɲɛ silamɛw ka laɲini tɔn ma Segu misiriba jɔli kama. O tɔn in sekeretɛri zenerali tun b'a kurunbonkarili kɛnɛ kan; n'ɔ y e Mɔhamɛdi Ahamɛdi Serifu ye.

So caman bɛ Segu misiriba dukɛnɛ na, lajɛkɛso, kalalikɛyɔrɔ, gafelamarayɔrɔ, sɛbɛnnikɛmansinw bɛ so dɔ kɔnɔ, kalanso, ani bitikiw. Alimani siyɔrɔ fana jɔra a du kɛnɛ na.Kurandimansinba kelen bɛ yen gɔninkɔmagow kama.

Segukaw hami tun ye jumamisiri kura dɔ jɔli ye; sabula kɔrɔlen tun dɔgɔyara jama na. San 2005 zuwɛnkalo tile 3, jamanakuntigi Amadu Tumani Ture tun bɛ taama na Segu. Jumaseliyɔrɔ la, Segu silamɛw y'u ka jumamisirikurako fɔ a ye.

Jamanakuntigi kɛlen ka layidu ta u ye, o ma mɛɛn a ye taama dɔ kɛ Libi. A fana ye Segu jumamisirikokuma in fɔ Libi jamanakuntigi Mohamari Kadafi ye. Diɲɛ silamɛtɔn min bɛ Libi ka ɲɛsin silamɛw ka laɲiniw sabatili ma, Segu jumamisiriko kɔɲɛ dira o ma.

Bɛn tun kɛra misiri suguya min jɔli kan, o musaka tun ye sefawari miliyɔn 600 ye. Jamanakuntigi Amadu Tumani Ture ni Libi jamana kuntigi Mohamari Kadafi taatɔ san 2006 Mawuludu la Tumutu, u jɔra Segu ka jumamisiri kura jɔli tufaden fɔlɔ da. Nka baara ma se ka sira sɔrɔ joona. O yɛrɛ kɛra hɛrɛ ye Segukaw ma; sabula a jirala ko misiri dɔrɔn tɛna jɔ bilen. Ko lajɛkɛso, kalalikɛyɔrɔ, gafelamarayɔrɔ, sɛbɛnnikɛmansinw ka so, kalanso ani bitikiw ni alimami ka denbaya dagayɔrɔ bɛ jɔ ka fara misiri kan. O de kosɔn misiri jɔli musaka yɛlɛnna. Miliyari 1 farala miliyɔn 600 kan.

Jamanakuntigi Amadu Tumani Ture y'a baaraw daminɛni dabaɲɛ fɔlɔ kɛ san 2007 feburuyekalo tile 2 la.

Madiba Keyita
Dɔkala Yusufu Jara

Alizeri, furusɛbɛnntanya degun bɛ muso caman kan

Fatuma Zohura Bɛnbarakɛmu ye soronadonnamuso ye Alizeri jamana na. A y'a jira ko don o don, laɲinisɛbɛnw bɛ lase kiirisow la. A dɔw ye furusiri laɲinisɛbɛnw ye; dɔw fana ye den faya laɲinisɛbɛnw ye. Furubaliya bɛ muso n'a denw bali u ka hakɛw sɔrɔli la Alizeri. Fatuma Zohura Bɛnbarakɛmu ka fɔ la, silamɛfurusiri bɛ ka caya kosɛbɛ Alizeri sisan ka tɛmɛ merilafurusiri kan. A fanba kɛbaa ye mɔgɔw ye, minnu bɛ baaraw la Erɔpu. Furumuso b'u bolo yen, nk'u bɛ muso filananw ta u ka jamana na. U kɔni tɛ sɔn ka furusɛbɛn dilan u la. Faransijamana furu sariya la, cɛ tɛ muso fila furu. Silamɛya dun bɛ musocamanfuru daga. O de kosɔn Alizeri silamɛ minnu bɛ Erɔpu, u b'u dogo ka muso wɛrɛw furusiri silamɛya sira kan, furusɛbɛn tɛ dilan u la. U mana bɔ Faransi ka na lafiɲɛbɔ waati latɛmɛ Alizeri, o muso ninnu bɛ k'u furumuso ye o tumanin na.

San 2007 la, minisiriso min ɲɛsinnen bɛ silamɛyakow ɲɛnabɔli ma, o ye sariya ta, k'a jira ko mɔgɔ si kana silamɛfurusiri kɛ ka kɔn merilafurusiri ɲɛ. Nk'o sariya in tɛ ka labato.

Buwabudela Gamala min ye silamɛyakow ɲɛnabɔli minisiri ye, o y'a jira ko sariya talen in de bɛ muso lakana Alizeri, a ka se k'a ka hakɛw sɔrɔ. Ce caman ye silamɛfurusiri kɛ ka denw sɔrɔ, ka laban ka taa ka denbaya to kɔnɔnafili la. Furusɛbɛn tɛ ba la, lafasacogo tɛ a n'a denw na Alizeri sariya fɛ. Furuko mana to nin dabolo jugu kan, a bɛ fɔ ko silamɛya ma furumuso lakanani ɲɛsigi. Silamɛya la, a bɛ fɔ dɔrɔn ko ni muso jɛnna ni cɛ ka furu ye, k'a furu bɛ se ka siri ni fatiha kalanni dɔrɔn ye. Walasa furumuso ka se ka lakana kosɛbɛ, alimami min bɛna furu siri, a ka kan k'a wajibiya, cɛ ka merilafurusirisɛbɛn jira fɔlɔ. Silamɛfurusiri bɛ k'o cogo de la sisan Alizeri; nka alimami caman t'a labato.

Malika Bɛligasɛmu
Dɔkala Yusufu Jara

Farikoloɲɛnajɛ kibaruyaw

1 - Handiboli kupudimali : arabadon, utikalo tile 12 san 2009, Mali tɔgɔlakupu handiboli la, o kɛra Bamako yan Modibo Keyita tɔgɔlafarikoloɲɛnakɛyɔrɔ ɲɛnajɛkɛsoba kɔnɔ. A ɲɛmɔgɔya tun bɛ jamanakuntigi Amadu Tumani Turebolo. Farikoloɲɛnajɛ Minisiri, ani handiboli peresidan, ka fara mɔgɔba caman kan, olu bɛɛ tun b'a kɛnɛ kan.Handiboli la Mali kɔnɔ, Komini 2-nan ani Finitigiw ka farikoloɲɛnajɛtɔn fila de bɛ ten kan n'o ye "USFAS" ye. Musow ka ɲɔgɔnkunbɛn na, Finitigiw sera komini 2nan musow la ni kuru 16 ni 15 ye. Cɛw ta la, Komini 2nan sera Finitigi cɛmanw na ni kuru 23 ni 21 ye. O tuma na, an bɛ se k'a fɔ ko garijɛgɛw tilala ka ɲɛ : musoyanfan, USFAS ye handiboli kupudimali ta, cɛyanfan, Komini 2nan y'a ta.

2 - Teriyantolatan : O arabadon kelen in na, utikalo tile 12, Mali ni Burukina Faso ye ɲɔgɔn sɔrɔ teriyantolatan na Faransijamana kan walasa ka kupudafiriki ni kupudimɔndi ntolatanw labɛn. O kɛra 3 ni 0 ye Mali kanu na. Madu Jalo ye Mali ka kuru 2 don, sanga 20nan, ani sanga 35nan na. Modibo Mayiga ye kuru sabanan don sanga 70nan na. Burukinakaw ye penaliti kelen sɔrɔ ntolatan laban na, Sumayila Jakite y'o minɛ.

3 - Tayikɔndo kupudafiriki 9nan kɛra Yawunde, Kameruni faaba kɔnɔ, k'a ta zuluyekalo tile 31 na ka se utikalo tile 1 ma. Mali wulila k'a jɔ ni medayi 3 ye. Kilo 80tigiw cɛla, Umaru Sise ye medayi sanunama sɔrɔ. Aminata M Tarawele ani Aminata Dunbiya, olu ye medayi nsiralama sɔrɔ u ka kulu la. Nka Mali faama si ma bila farikoloɲɛnajɛkɛla ninnu ɲɛ ka taa Kameruni. U ka degelikaramɔgɔ de tun ye u ka fɛn bɛɛ ye.

4 - Kupudafiriki basikɛti : cɛw ka basikɛti kupudafiriki fana kɛra Libijamana kan utikalo in na. Mali tun b'o kɛnɛ kan. Mali gosira Angola fɛ 79 ni 74. Mali ye Eziputi gosi 67 ni 47, ka Kɔdiwari gosi 71ni 58. Nizeriya y'an gosi 74 ni 70. O kɔfɛ Mali sera Libijamana na; nka a tilala ka gosi Tinizijamana fɛ 74 ni 73. O kɛra Mali sen bɔlen ye a la. Mali ma jɔyɔrɔ fosi sɔrɔ.

5 - Afiriki tilebinyanfanjamanaw ye ɲɔgɔndan kɛ YOSEYIKANBUDO la Senegalijamana kan : k'a daminɛ zuluyekalo tile 29 na ka se utikalo tile 1 ma. YOSEYIKANBUDO ye farikoloɲɛnajɛ suguya dɔ ye, min ni zido ani karate ka surun ɲɔgɔn na. Nin tun y'a siɲɛ 8nan ye. Senegali, Benɛn, Burukina, Nizɛri, Kɔdiwari, Togo, Ginebisawo ani Mali tun b'a kɛnɛ kan. Mɛtiri Abudulu Wahabu Tarawele, federasɔn ɲɛmɔgɔ dankan, Mɛtiri Bala Sali, degelikaramɔgɔ, ani farikoloɲɛnajɛkɛla mɔgɔ 11, olu de taara Mali jɔyɔrɔ fa.Nin sen in na, Mali ye Senegali bɔ golo kan, ka jɔyɔrɔ fɔlɔ sɔrɔ. Mali ye medayi 8 sɔrɔ : sanunama 5 ani warijɛlama 3. Senegali kɛra filanan ye : medayi sanunama 4, warijɛlama 5 ani nsiralama 7. Benɛn kɛra sabanan ye : medayi sanunama 1, warijɛlama 2 ani nsiralama 2.

6 - Atiletisimu ɲɔgɔndanba an'a kupudimali : o kɛra Bamako yan arabadon utikalo tile 19 ani alamisadon kalo tile 20 Bamako yan Modibo Keyita tɔgɔlafarikoloɲɛnajɛkɛyɔrɔ la. Nin tun y'a siɲɛ 25nan ye. Mali marabolo bɛɛ tun bɛ kɛnɛ kan fo Tumutu ani Kidali. Bamako farikoloɲɛnajɛtɔnw fana tun bɛ kɛnɛ in kan. Farikoloɲɛnajɛkɛlaw ye ɲɔgɔn sɔrɔ boli suguya caman na, panniw, fililiw ani dɔwɛrɛw. *USFAS* ye jɔyɔrɔ fɔlɔ sɔrɔ: kuru 1.503, Sitadi kɛra filanan ye : kuru 1.225, Joliba kɛra sabanan ye : kuru 1.075 Dakabanako minnu kɛra, olu ye Mariyamu Sangare ka baara ye; ale ye mɛtɛrɛ 3000 boli sanga 10 ani murumuru 41 kɔnɔ, o ɲɔgɔn tun ma deli ka kɛ fɔlɔ Mali kɔnɔ. Sikaso Npogotiginin dɔ fana kɛra Mali ɲana ye mɛtɛrɛ 1.500 bolili la, a tɔgɔ Mariyamu Jalo. *CSK* fana ye kabako kɛ; bawo a sera ka jɔyɔrɔ naaninan sɔrɔ. Ale tun da tɛ kuma na.

Lasina Jara
Salimu Bajaga
Solomani Bobo Tunkara
Mahamadu Konta

Misiw ka kɔnɔtiɲɛ sababu ka ca

Kɔnɔbila tɛ kɛ ka caya. Nka n'a kɛra, a sababu ka kan ka ɲini, ka fu siri a dan na. Kɔnɔbila walima kɔnɔtiɲɛ, a bɛ wele fana kɔnɔbuuru. Bana bɛ den faga, walima ka fiɲɛ bila tonso la, o bɛ kɛ sababu ye ka saya lase den ma. N'o kɛra den su bɛ wajibi bange.

Tuma dɔw la, farilabana wɛrɛ bɛ se ka na ni kɔnɔtiɲɛ ye, min tɛ denso yɛrɛ la. Kɔnɔtiɲɛ caman na, tonso bɛ bɔ joona.

Baganw ka kɔnɔtiɲɛ sababu ka ca. Kɛrɛnkɛrɛnnenya la, misiw ta. O bɛ se ka kɛ ɲɔgɔntu walima binko jugu senfɛ. Dumuni bagamaw bɛ misiden pɔsɔni k'a faga a ba kɔnɔ. Misi kɔnɔ mana tiɲɛ ni tonso ma bin joona, a ka kan ka kɔlɔsi kosɛbɛ, o kana kɛ sababu jugu ye misiba ma. A ka ɲi bagandɔgɔtɔrɔ ka sɔrɔ a kɔrɔ, ka fura dɔw k'a la.

Dɔgɔtɔrɔ Ɲarɛ
Dɔkala Yusufu Jara

Tulon

Nin ja fila dilanbaga y'a dabɔ a kama ka fili 10 k'u la. A y'olu ɲini

Jaabi

1 - Sunguruni kɔrɔbalen kan.**2** - Sunguruni kɔrɔbalen da.**3** - Sunguruninin ka musɔrɔ kuru.**4** - Ja min be sunguruninin bolo kan. **5** - Ja min be palan kɛrɛ la. **6** - Ja min be so kan kogo la. **7** - Tu dibilen min be cɛmance la. **8** - Ja min be sunguruni kɔrɔbalen bolo kan.**9** - Tiiri jɛman min be musɔrɔ kan kininfɛja la. **10** - Koori min be sunguruni kɔrɔbalen ka taafe kan.

Joliba ye Mali kupu 49nan ta

Nin ye Joliba siɲɛ 19nan ye ka Mali Kupu ta

Joliba ye Sitadimaliyɛn gosi 1 ni 0. A kɛra Amari Dawu tɔgɔlantolatankɛnɛ na Segu, sibiridon utikalo tile 22 san 2009. Mɔgɔ caman tun ma sigi ni Joliba ka nin sebaaya in ye; sabula kabini ntolatan daminɛna, Sitadimaliyɛn cɛdenw ye ntola ɲumanba fila sɔrɔ Joliba ka daga kɔnɔ. O ntola fɔlɔ sɔrɔla sanga 2nan ni 9nan furancɛ la Sɛku M C Dunbiya ni Abudulayi Sisɔkɔ fɛ. Filanan kɛra sanga 13nan ani 15nan furancɛ la. Nka Sitadi k'o ntola ninnu ma u ka mɔgɔ si sɔrɔ Joliba ka jɔda la.

N'i ye jateminɛ kɛ, i b'a kɔlɔsi ko Sitadi ka ntola bɛɛ tun ɲɛsinnen b'a ka bidonbaa wara ma; n'o ye Bakari Kulubali ye.

Sitadimaliyɛn ɲɛfɛmɔgɔw ma se ka bi don Joliba la k'a sababu kɛ jawuli ni kɔrɔtɔkɔ jugu ye. Lasinɛ Jara ka wulikajɔ fɔlɔ ye Sitadimaliyɛn kɔfɛmɔgɔw ka fɛgɛnya jira. O de la Joliba Sori Bangura ni Lasinɛ Jara ye wulikajɔ barika bonya u kan kosɛbɛ. O de kɛra sababu ye sanga 22nan na, Amadu Jalo bɛ ntola dɔ di Lamini Jawara ma, o bɛ Sɛku S Ture bɔ a la ka ntola di Lasinɛ Jara ma k'o to Joliba ka jɔda la; o y'o tan ka don.

Sitadimaliyɛn fana ye wulikajɔ kɛ ka se fo sanga 28nan ma; min na Bakari Kulubali bɛ ntola tan ka gosi poto la. Sɛgɛnnafiɲɛ kɛra Joliba ka1 ni 0 kan. O kɔfɛ, Sitadimaliyɛn cɛdenw y'u yɛrɛ di walasa ka Joliba ka kuru jibɔ; nk'o b'a sɔrɔ Joliba y'a ka kɔfɛla sinsin.

Sitadimaliyɛn cɛdenw b'a kɛ cogo bɛɛ ka dɛsɛ u tɛ bi don. Ntolantan sana bannen farakan kɔnɔna na Bakari Kulibali bɛ bi dɔ don, jalatigɛba b'a jira k'a fɔ k'a ma don..

Yanni o cɛ, Joliba ntalatannan min tɔgɔ Yaya Kulibali o gɛnna kartɔn bileman na. O bɛɛ kɔfɛ, Joliba cɛdenw b'u cɛsiri k'u jɔ u jɔyɔrɔ la fo ka taa se ntolatan laban ma.

Nin sebaya kura in b'a to Joliba ka laɲini min n'o tun ye Sanpiyɔnna ni Kupudi Mali ye o ka waleya.

Nin bɛ kɛ Joliba ka Kupu 19nan ye, Sitadi maliyɛn ta ye 17 ye, Reyali ta ye 9 ye, «COB» ta ye 2 ye, Kayi Sigi «ASB» ta ye kelen-kelen.

Salimu Bajaga
Medi Ɲare

Joliba kɛra ntolatantɔn ɲana ye ɲinan

Mali ntolatantɔn ɲanaw ka ɲɔgɔndan n'an ko a ma tubabukan na «sanpiyɔnna» o kuncɛra. Wa a jaabiw bɛɛ lajɛlen dɔnna kaban. A ma kɛ balananko ye. Joliba de kɛra Mali ntolatantɔn ɲana ye. Nin b'a kɛ a siɲɛ tan ni filannan ye an ka tariku kɔnɔ, Joliba ka kɛ Mali ɲana ye.

Joliba ka nin ɲanaya in sɔrɔla a ka sebaaya fɛ COB kan 3 ni 2 ɲɔgɔnkunbɛnw labandon na; n'o ye alamisadon zuluyekalo tile 30 san 2009.

Jateminɛ na, i b 'a ye ko baaraw tun ɲɔgɔyara kabini tile 25nan don; bawo COB gosira CSK fɛ 1ni 0. Nin gɛlɛya in tɛmɛnen kɔfɛ, COB tun ka kan ka kuru 5 de don ani Joliba la, walasa ka Joliba ka ɲanaya bali.

O ntolatan don, Berehima Jalo ka cɛdenw ye ntolatan daminɛ ka ɲɛ; Bawo kabini sanga 3nan na, COB ka celuyaarako fɔlɔ kɛra Bubakari Danbɛlɛ fɛ, k'a sabu kɛ Joliba ka celukɔlɔsibaa Sɛku Umaru Bacili ka fili juguba dɔ ye.

Wulikajɔ barika bonyanen, COB ka cɛden min ye Morimakan Koyita ye, o ye ntola ɲumanba dɔ sɔrɔ birisaɲagami dɔ kɔnɔna na; nka a y'o tan ka tɛmɛ celu kɛrɛfɛ.

Sanga damadɔ o kɔfɛ, ale Morimakan kelen in tanna k'a bin Joliba ka paraɲɛ tan ni seegin kɔnɔna na Ginbalawulen Tunkara fɛ; nka jalatigɛbaa ma fɛn fɔ.

Sanga tanna na, Joliba ye COB ka kuru donnen jibɔ a ka kalamanin 12 fɛ; n'o ye Karimu Sogoba ye. Joliba k'o kuru donna dogodogonin dɔ de senfɛ, min tanna Lasinɛ Jara fɛ. I n'a fɔ sigi tun kɛlen bɛ n'a ye cogo min na, o kuru in kɛra sababu ye Hɛrɛmakɔnɔ cɛdenw b'u yɛrɛ sɔrɔ.

U tora o cogo de lafo ka se sanga 29nan ma; Zanwiye Abuta ye Joliba ka kuru filanan don. Sanga kelen yanni sɛgɛnnafiɲɛbɔ ka kɛ, Usumani Sise kuru sabanan don ka kunpan bɛɛ ban pewu.

Wulikajɔ filanan na n'o ye sɛgɛnnafiɲɛbɔ kɔ ye, COB y'a ka kuru filannan don u ka mɔgɔ kura donnen fɛ; n'o ye Isimayila Jara ye.

Jigitigɛ kɔnɔna na, COB cɛden dɔ ye ntola ɲumanba dɔ sɔrɔ Joliba ka celuda la; yanni o k'o tan jalatigɛbaa ye file fiyɛ ka ntolatan kuncɛ.

Ntolatan bannen, Morimakan Koyita n'a tɔɲɔgɔnw ye Mali ɲana kura fo a ka sebaaya la; n'o ye Joliba ye.

Solomani Bobo Tunkara
Medi Ɲarɛ

«AMAP» kuntigi
Solomani Darabo
-Mali kanw kunnafonisɛbɛnw baarada kuntigi
Ɲanze Samakɛ

Kibaru
BP : 24 Telefɔni: 20-21-21-04
Kibaru Bugufiyɛ Bosola
Bamakɔ - Mali
Sɛbɛnnijɛkulu
Mahamadu Kɔnta, Dɔkala
Yusufu Jara
Labugunyɔrɔ : Kibaru gafedilan baarada
Bɔlen hakɛ 16 000